

TJIELP TJIELP

Ziet u nog weleens een mus?
Anton Korteweg bijna nooit meer, zo schrijft hij in zijn gedicht 'Mus'.

Jeannette,
kom jij er op pleintjes, terrassen,
achtertuintjes, toch kruimelige plekken
bij uitstek, nog wel eens één tegen,
zo'n goeiig, groezelig moeke,
pront, schudderig, brutale oogjes?
Toch ligt ze behoorlijk ver voor op
die stijve notabel, merel.
Maar daar schiet een mens niks mee op,
nu nooit meer een vlerkerig, scheef kopje
even huiselijk als schichtig komt buurten
waar wat te verhapstukken valt.

Mussen zijn schaars geworden. Daarom begon in Nederland op 1 januari 2024 het Jaar van de Huismus. Het nieuwe Chinese jaar, dat op 10 februari begint, maakt van 2024 het Jaar van de Draak. Draak of mus - dat is nogal een verschil. Leven onder het voorteken van de draak draait om kracht, succes, ambitie en geluk. Leven onder het beeld van de huismus draait om liefde, zorg, nietigheid, moed en brutaliteit. Wel een fundamentele keus. Maar het geeft nog meer te denken, dat vlak na Chinees Nieuwjaar, op 15 februari, Aswoensdag, de Veertigdagentijd begint; de jaarlijkse reis door de woestijn, van

machteloosheid naar vrijheid, in het voetspoor van Mozes en Jezus. (Terzijde: de vrouw van Mozes heet Zippora, Musje!)

Het beroemdste mussengedicht in de Nederlandse literatuur is van Jan Hanlo:

De Mus
Tjielp tjielp – tjielp tjielp tjielp
tjielp tjielp tjielp – tjielp tjielp
tjielp tjielp tjielp tjielp tjielp tjielp
tjielp tjielp tjielp
Tjielp
etc.

Dit gedicht stamt uit 1949, de periode van de wederopbouw, en kreeg veel commentaar omdat het volgens velen nergens over gaat. Over de waarde van een ander gedicht van Hanlo, het beroemde

Oote oote oote
Boe
Oote oote
Oote oote oote boe
Oe oe
Oe oe oote oote oote

werden in 1952 zelfs Kamervragen gesteld!

Vervolg op pagina 2

VAN DE REDACTIE

Daar is ie dan! De eerste Mare van 2024. En.... met een grotendeels nieuwe redactie! Tineke de Lege – de Kievit en Cécile de Rijk hebben zich aangemeld om mee te kijken en te corrigeren. Zij stellen zich in het volgende nummer even voor. Enorm fijn en dus gaan we door met Mare! Er is weer aardig wat kopij binnengekomen, dus er valt heel wat te lezen. En natuurlijk te puzzelen. En wist u dat 2024 het Jaar van de huismus is....? Tjielp!!

De redactie

U kunt Mare in kleur op onze website bekijken: <https://bergsingelkerk-bmvier.nl/mare/>

Toch: probeer dit gedicht over de mus maar eens goed hardop te lezen (en denk aan de streepjes!), dan gaat het van een aarzelende mus, naar een steeds zelfverzekerder mus die zelfs het laatste woord heeft en zich daarna het zwijgen niet meer laat opleggen: 'etc.' Als onze ziel volgens Dr. Macdougall 21 gram weegt, waarom zou een mus van 25-40 gram dan niet van grote betekenis zijn? De Ode aan de Mus van Stefaan van den Breemt verwoordt de visie van wie een mus niet hoogachten:

Schuim onder de vogels,
schuim dat wegstuift en
weer aanwuift als een
kwetterende stofwolk,
schorem dat vecht om
elke kruimel, stof-
badend plebs, honk-
vaste landloper,
Jan Rap die doodgaat
zonder maat, brutale
bek die stinkt naar
paardenvijgen, gespuis
dat vliegt.

Een propere Nederlandse koster zal al snel de ladder opklimmen om de poepende, lawaaijerige mussen te verjagen, mochten ze een nest in de kerk willen bouwen. Op schilderijen uit de zestiende en zeventiende eeuw zie je overigens wel vaak honden in de kerk. Minder bekend is dat elke gemeente één of meer hondenmeppers of stokmannen betaalde om tijdens de eredienst die honden uit de kerk weg te meppen. En omdat de hondenmeppers toch al een zweep hadden, was hun tweede taak de jeugd af te ranselen als ze lawaai maakten tijdens de dienst. Maar is dat nu de stijl van Gods huis?
In psalm 84 horen we:

Ook een mus vond een huis,
een zwaluw voor zich een nest
waar zij haar kleintjes in neerlegde:
uw altaren, Ene, Omschaarde,
mijn koning
en mijn God!

In de tempel, Gods eigen huis dus, konden mussen en zwaluwen vrijelijk hun ei kwijt, een teken dat iedere bezoeker welkom was. Israëls God had plaats voor Jan-en-alleman die van hot en her kwamen. Daarom werd JHWH ook wel "De Plaats" genoemd – Ha Makoom. God, Plaats voor allen, want zelfs Plaats voor de mus. Zo zingt de Psalm. Er is sindsdien wel wat veranderd – we hebben het drukker met de vraag, voor wie we géén plaats hebben dan hoe we plaats voor anderen kunnen maken, want 'Nederland is vol.' Maar ook Jezus ervoer bij zijn geboorte al dat de herberg van Bethlehem 'Geen Plaats' was, zodat hij bij gebrek aan plaats onder de mensen dan maar bij de dieren toevlucht moest zoeken om geboren te worden. In gedachten hoor ik de mussen in de dakbalken boven de weeën uit kwetteren.

Des te beter begreep Jezus die bijnaam van God, Ha Makoom, en hij zei: 'Worden niet twee mussen voor een

stuiver verkocht? En niet één van hen valt neer op de aarde zonder uw Vader'. Voor Jezus riep de mus het beeld op van een God die voor het allerkleinste aandacht en plaats heeft. Dichterlijke taal over veiligheid en vertrouwen, door dogmatische mensen helaas weer vertaald naar een dogma van de Voorzienigheid, dat zegt dat geen mus ter aarde valt, 'zonder de WIL van uw Vader' (dat staat er niet), waardoor God meer op een vroege vorm van Kunstmatige Intelligentie is gaan lijken dan op een gesprekspartner en reisgenoot. En al helemaal niet op God als een huis voor mussen en mensen die een toevlucht zoeken, vluchtelingen dus. (Is Ter Apel de Nederlandse stal van Bethlehem? Het schijnt er in ieder geval een zwijnenstal te zijn).

De mus stelt ons, kort en goed, in alle kleinheid, voor grote ethische vragen. In 2005 werd er een recordpoging dominostenen omgooien gedaan in Leeuwarden. Velen werkten aan een opstelling van 4,3 miljoen steentjes, toen er een mus naar binnen vloog en zo'n 20.000 stenen omgooide. Wat te doen? Na lang beraad werd besloten de mus dood te schieten. Het gaf veel beroering in het land. De schutter kreeg vijftien jaar later nog bedreigingen – hij kreeg overigens een boete van €200. De zogenaamde DOMINOMUS staat nu opgezet in het Natuurhistorisch Museum Rotterdam in de collectie 'Dode dieren met een verhaal.' Patty Scholten eerde de Dominomus met het gedicht

Dooie Mus:

Een mus is niets, een bolletje van veren.
Een mussenbeetje lef, een scharrelaar.
Een fluitje aan de voorkant en een paar
futiele vlerkjes om te manoeuvreren.

Een vlegel om op kruimels te trakteren
en zeker geen recordverbeteraar.
Een hagellading lood is even zwaar.
Maar wie zou ooit zo'n beestje liquideren?

Hij heeft zijn toekomst roekeloos vergooid
en even met wat domino's gestrooid.
Was ik zo'n stenenbouwer, ik vergaf je.

Aan 't schieten van de mus wijd ik geen woord.
Wel aan zijn wereldwijd postuum record:
ruim twintigduizend stenen op één grafje.

Wat zou je kiezen? Het record of de mus?
2024, het jaar van de Draak of het jaar van de Mus?

Dick van
Kampen

UIT DE GEMEENTE

IN MEMORIAM GERRIT BOON

Soms lijken kerk en wijkpastoraat samen te vloeien. Dat gevoel kreeg ik toen ik bij de berichten van het kerkelijke bureau las dat Gerrit Boon was overleden. Gerrit? Wat doet Gerrit in de 'boeken' van de kerk?

Gerrit kwam lang geleden met zijn vrouw Manny aan de Mathenesserhof wonen en zij kerkten toen in De Poort. Daar kwam hij Herman IJzerman tegen. Zo kwamen ze, het zal begin jaren '80 geweest zijn, terecht in 't Winkeltje', het pandje van het Oude Westenpastoraat, en langzamerhand gingen Gerrit en Manny kerken bij de Buurtkerk. Jarenlang waren ze daar heel actief: Manny deed mee in allerlei commissies, Gerrit ging graag naar de bijbelclub van Herman en werkte in de tuin. Gerrit was hovenier en heeft heel wat tuinen van gemeenteleden en buurtbewoners opgeknapt. En ook al woonden ze in Bergschenhoek, twee à drie keer in de week kwamen ze naar de Sint-Mariastraat om te vieren, te vergaderen of te eten. Gerrit was ook een denker. Hij genoot van de gesprekken over bijbel en geloven. Wat is geloven, en hoe komt het dat het leven soms zo oneerlijk is. Gerrit was slechtziend en Manny was blind en Gerrit bekritiseerde de bijbelse verhalen over blindheid en de liedteksten waarin blindheid vaak synoniem was voor dwaasheid en ongeloof; dat de ogen je geopend moeten worden.....

Het leven viel Gerrit soms te zwaar en dan was de alcohol een valse troost. Soms maakte hij daar maar een grapje over: 'Weet je wat Noach het allereerst deed toen hij de ark uitkwam? Een wijngaard aanleggen.' De laatste jaren zagen we hen zelden meer, Manny werd ziek en Gerrit werd steeds dementer. Toen Manny naar een hospice ging verhuisde Gerrit naar Laurens Delfshaven. Bijna weer op de oude plek en hij werd weer ingeschreven in onze kerk. 'Wat mijn geloof betreft zit ik nu in de woestijn' schreef hij toen Herman met pensioen ging; 'misschien gewoon wachten.' Manny overleed in maart 2023 en Gerrit wachtte. Hij was blij als iemand hem mee naar buiten nam en hij speelde zo nu en dan nog op zijn mondharmonica. Op 4 december overleed Gerrit Boon in de leeftijd van 74 jaar. Een paar dagen later hebben we hem begraven op de natuurbegraafplaats van Hofwijk.

IN MEMORIAM JOOST NOOTENBOOM

Joost Nootenboom was geen lid van onze kerk, maar we zagen hem regelmatig in BMVier. Hij kwam uit een zwaar christelijk nest en in Rotterdam kwam hij uiteindelijk terecht in de Pelgrimvaderskerk. Tijdens zijn studie kreeg Joost zijn eerste psychose en dat was een grote verandering in zijn leven; de veelbelovende student kon zich niet meer concentreren en het leven bleef altijd zwaar. Jarenlang deed hij vrijwilligerswerk bij de kerk en de bibliotheek, maar hoe ouder hij werd hoe moeilijker zijn leven. Maar elke keer pakte hij zichzelf weer op en nam deel aan tal van activiteiten. Zo kwam hij bij het wijkpastoraat, BMVier, de Schipperskerk en bij De Brug van de Pelgrimvaderskerk. Zo was Joost een verbinder

tussen mensen die zich met hem verbonden hadden. Op vrijdag 2 december ging hij naar BMVier waar het wijkpastoraat elke maand een maaltijd houdt. 'Het leven vieren'. Hij at met smaak en voelde zich ontspannen en vertrouwd. Onderweg naar huis aan de Heemraadssingel begaf zijn hart het en zakte hij ineen. De politie belde zijn familie en het huis waar hij woonde. Zij én wij waren geschokt. Joost zou er vrede mee hebben, hij had in zijn donkere dagen vaker aangegeven dat voor hem 'elke dag Goede Vrijdag' is, maar zoveel mensen van het wijkpastoraat, de buurt, kerken, jaargroepen, zullen hem zo missen. Samen met zijn familie namen we afscheid van Joost, die 74 jaar is geworden.

Katinka Broos

VIERINGEN BIJ HET WIJKPASTORAAT

In Mare vermelden we ook altijd de vieringen van het wijkpastoraat. De vieringen van de Buurtkerk Oude Westen worden elke zondag gehouden en lijken veel op de diensten in BMVier en de Bergsingelkerk. Katinka en Herman gaan vaak voor in de diensten en maken dan gebruik van dezelfde teksten als in BMVier. De liederen zijn wat laagdrempeliger, de ruimte is kleiner, we zitten aan tafels, de muzikale begeleiding is door piano of gitaar. Maar de meeste kerkleden zullen veel herkennen in deze diensten.

De vieringen van het wijkpastoraat in BMVier zijn geheel anders en op zijn minst even inspirerend. Eens in de maand is er op vrijdagmiddag een viering waarbij iedereen welkom is, van welke traditie of geloof dan ook. Trouwe bezoekers krijgen altijd een mooie, kleurige uitnodiging met daarop het thema van de viering. We zijn meestal met tien tot vijftien mensen. De vieringen worden voorbereid door iemand van de werkgroep samen met één of meer deelnemers. De thema's zijn uit het leven gegrepen. Ik noem er een paar van het afgelopen jaar: 'Heb het leven lief. Kun je dat?' 'Helpen. Wie helpt wie?' 'Stil worden'.

De vieringen hebben geen vaste structuur, maar een aantal momenten komen elke keer terug: de voorbereiders vertellen iets over het thema, waarom ze dat gekozen hebben, hoe het bij hun leven past. Er wordt naar muziek geluisterd, vaak naar klassieke muziek. En er is altijd een gesprek waarin alle aanwezigen hun leven kunnen verbinden met het thema. In dat gesprek wordt het thema van alle kanten besproken; zo wordt met elkaar verbinding gezocht terwijl er geleerd wordt van het verschil in beleving en ervaring. Tenslotte lezen we een brief van Amnesty voor en branden een kaars voor mensen aan wie we denken, die wel een lichtje kunnen gebruiken. Na de viering drinken we samen een glas, praten we na en leven we met elkaar mee. Welkom, de data staan in Mare.

Katinka Broos

OLIEBOLLEN

Toen werden onze oliebollenbakken opeens diaconale bakken! Donderdagavond 28 december vrij laat ging de telefoon. Een wijkbewoner: 'Wil, bakken jullie nog oliebollen?' Nee, dat gingen we niet doen. 'Willen jullie de bakken dan beschikbaar stellen voor een goed doel?' Ja, wat voor doel? Nou, een restaurant in het oude station

Hofplein wil ze graag gebruiken. Restaurant Food Labs by François Geurds kookt op oud- en nieuwjaarsdag voor dak- en thuislozen en wil ook oliebollen voor hen bakken. Vrijdagmorgen vroeg weer de telefoon: 'Ja graag! Zo gingen onze bakken naar de Katshoek en kregen wij als tegenprestatie op oudejaarsdag na de kerkdienst heerlijke warme en super lekkere oliebollen

Wil van Namen

EEN TIKJE GEK

GOUD

VAN NOORD

'Ben je gek?', zegt mijn zoon tegen me als we 's nachts om 02.30 uur thuiskomen met de jaarwisseling. Ik begrijp hem, want het klinkt halverwege de nacht niet aantrekkelijk om op nieuwjaarsdag om 07.30 uur bij de sportschool te zijn. 'Ga je mee?' vraag ik gekscherend. Hij kijkt me met slaperige ogen aan.

Ik heb ontdekt dat een vast ritme en regelmaat energie geeft. Op nieuwjaarsdag voel ik me fit, ondanks een korte nacht. Waarschijnlijk had ik me moe gevoeld als ik om 10.00 uur was opgestaan en langzaam was opgestart.

Op nieuwjaarsdag begin ik met sport, daarna lees ik een uurtje in het boek 'Vrede op aarde' van Stefan Paas, luister ik naar een mooie online nieuwjaarsdienst van de Pelgrimvaderskerk, draai ik een wasje, lunch en ga 's middags anderhalf uur met Gerlinda wandelen in het Kralingse bos. Na afloop pak ik het boek 'Elke dag om 15.00 uur klaar'. Mijn favoriete timemanagementboek dat ik elk half jaar herlees. Niet dat ik elke dag halverwege de middag klaar ben met mijn werk, maar het idee vind ik inspirerend.

Het punt is dat ik van nature helemaal niet gestructureerd ben. Ik ben snel afgeleid en heb geen organisatietalent. Mijn vrouw en ik vullen elkaar goed aan. Ik heb wel een ijzersterke discipline en dat is mijn redding.

Wanneer mijn to-do-list weer rommelig wordt en mijn planning verzandt in het noteren van losse activiteiten, is het de hoogste tijd om mijn timemanagementboek te herlezen. Tijdens het lezen voel ik de energie binnenstromen en krijg ik zin om alles weer netjes te regelen. Ik word er blij van als ik overzicht creëer in mijn to-do-list en mijn Pomodorotimer effectief inzet. Ik vind het leuk om rust en ruimte te scheppen in mijn agenda en mijn to-do-list. Ik word enthousiast als ik mezelf uitdaag om een extra stap te zetten. Zo kan ik met plezier mijn werk

doen. Als buurtpastor bij Goud van Noord en dominee bij pioniersplek Goud op Zondag heb ik die rust en ruimte in mijn hoofd hard nodig. Een belangrijk element in mijn werk is goed luisteren naar het verhaal van de ander. Het doet me denken aan die tekening met drie koppen van kunstenaar Max Beckmann. Drie koppen met enorm grote oren waarmee je alles kunt horen. Met gespitste oren luisteren kan alleen als mijn hoofd niet vol zit met andere dingen die ik nog moet doen. Aanwezig zijn en dichtbij komen vragen om rust en ruimte. Dat leerde ik eerder al van de Benedictijnse spiritualiteit.

In het geloof is het niet anders. Als er in mijn hoofd weinig rust is, dan is de kans groot dat ik God niet vind in de stilte. Maar als er ruimte is in mijn hoofd zal ik Gods aanwezigheid eerder opmerken. Ik kijk naar de icoon van Christus en ik weet dat hij me allang heeft gezien.

Voor ontmoeting met de a/Ander is het belangrijk dat je rustpunten creëert in je weekschema. Mijn timemanagementboek 'Elke dag om 15.00 uur klaar' helpt me daar een handje bij. Of ik soms een tikje gek ben? Zou kunnen, maar dat heb je nodig als je rust en ruimte wilt scheppen in je hoofd.

Wat helpt jou? Hoe maak jij ruimte in je hoofd voor de a/Ander in 2024?

*Bram Robbertsen,
Buurtpastor Goud van Noord
en dominee bij pioniersplek Goud op Zondag*

BERGSINGELKWARTIER

De Bergsingelkerk (Bergsingel/hoek Bergselaan) is elke zaterdagmiddag van 15.00 – 17.00 uur open voor inloop, kopje koffie of thee, ontmoeting of een expositie te bekijken.

COLUMN

Stichting Wijkpastoraat Rotterdam West

trouw aan bewoners

HET IS WAT HET IS

De tijd voor Kerst is meestal een drukke tijd. Er moet nog zoveel en dat allemaal voor de vakantie. De kerstviering naderde. Bij het boodschappen doen kwam ik M. tegen die moeilijk liep. Ze vertelde over haar man die steeds verder achteruit ging. Ze was moe, zo moe. Haar knieën zijn versleten en de operatie heeft niet opgeleverd wat ze hoopte. Maar ja, het is wat het is, zegt ze.

In de winkel liep ik een vrijwilliger tegen het lijf die al vele jaren boodschappen doet voor haar vriendin, zonder mopperen en bijna met plezier. Ik zie het als mijn taak zegt ze. Eigenlijk een bijzondere opdracht. Daarna had ik nog afgesproken met een bewoner van de Meineszlaan die de Kamer van de Burgemeester leeg haalde. De Kamer gaat sluiten. Er waren nog wat spullen die wij konden gebruiken. Het afscheid was rustig geweest en voor het einde van het jaar moet het pand leeg opgeleverd worden. Tsja, zegt ze, het is wat het is. Er zijn mooie jaren geweest in deze buurtkamer maar nu is er niet genoeg animo en de huur is niet meer op te brengen. Het is wat het is. Ik bel nog even met M. om te vragen of ze naar het kerstfeest komt. Er was ziekte in de familie, dus er wachten haar lange dagen in haar eigen huis.

Vlak voor de kerstviering hoor ik van het overlijden van een vrouw die regelmatig in Rosa kwam en bevriend was met gastvrouwen. H. komt ook naar de viering. Ze heeft nog veel last van de schrik over de vuurwerkbom die bij hun voordeur af is gegaan. Dan komt een gastvrouw binnen op de valreep. Net terug uit Marokko waar ze afscheid nam van haar broer die uiteindelijk overleden was. Zichtbaar aangeslagen liet ze zich troosten door andere gastvrouwen die erg met haar meegeleefd hadden. Hij was erg ziek en had veel pijn. Hij kon niet beter worden. Het is wat het is, zegt ze. Zo gaat het leven. De kerstviering begint. Op de kortste dag vieren we het feest van het licht. Maar de donkerte is

voelbaar en tastbaar in de wereld en in het leven van de vrouwen. Bij het aansteken van de kaarsjes komen er zorgen voorbij en is er speciale aandacht voor mensen die ziek zijn of overleden, een land in oorlog en slachtoffers van geweld. Een vrouw maakt excuses voor haar moeilijke gedrag. Er wordt ook dankbaarheid uitgesproken voor een genezing en voor de steun van elkaar. De boom van kaarsjes komt helemaal vol te staan. Er zijn veel gastvrouwen van nu en vroeger die zorgen en ziekte hebben.

We weten dat ook in de kerkelijke gemeente veel verdriet en zorgen zijn. Het komt allemaal samen. En er was een ongelukje gebeurd met de herders uit de kerststal. Ze hadden diverse breuken opgelopen. Suze de Haan heeft de herders meegenomen en eerst geprobeerd te lijmen maar dat werkte niet. Toen heeft ze klei gebruikt om een steunconstructie te maken. Daardoor kreeg een herder een sjaal en werd een schoen aangepast. Ze bakte ze in de oven en het is gelukt. We stonden met ons drieën bij elkaar om het wonderbaarlijke herstel te roemen. Verbonden en even opgelucht en opgelicht.

Kitty verwoordde de kerstgedachte met deze woorden:

Wat voor vrede?

vrede om te blijven ademen als een deken van verstikkende maatregelen op ons neerdaalt; vrede als kompas om op te varen bij alle tegenstrijdige eisen die je met schipbreuk bedreigen; vrede om het licht in jezelf, een flakkerend ledlampje of een stralende ster, te beschermen; vrede om bij het geweld om je heen jezelf vreedzaam te bewaren.

We wensen u alle goeds en vrede in het nieuwe jaar.

Arja Poot

DE STAAT ISRAËL

'Jullie zijn de ware vrienden van Israël!'

Kun je de wens van joden naar een veilig land recht doen en tegelijk wijzen op Israëls overtredingen van internationaal recht? Anja Meulenbelt heeft hier een lange weg afgelegd, schrijft ze zelf. Een ongemakkelijke boodschap en een vergelijking met de echte vrienden van Zuid-Afrika.

Anja Meulenbelt

Het was de zomer van 2006. Israël viel Libanon aan. Er was een demonstratie op het Museumplein in Amsterdam. De man die de demonstranten de ware vrienden van Israël noemde, was Adam Keller, jood en Israëli. Hij sprak namens de Israëlische vredesorganisatie Gush Shalom. Er klonk gemor onder de demonstranten, een paar mensen begonnen ongelovig te lachen. Wat zegt die man nou? Wij zijn vrienden van Israël? Hij legde het uit: herinneren we ons de anti-apartheidsstrijd nog? En wie zien wij nu als de echte vrienden van Zuid-Afrika? Toch niet de mensen die destijds het apartheidssysteem steunden? Nee, nu is iedereen het erover eens dat de ware vrienden van Zuid-Afrika de mensen zijn die destijds demonstreerden tegen de witte overheersing. Zij hielpen mee dat het nu een land is waar het misschien nog niet makkelijk is, maar waar wel de apartheid is afgeschaft.

Zuid-Afrika is een ander land dan Palestina/Israël. Je kunt de zaken niet zomaar één-op-één met elkaar vergelijken, al zijn er absoluut overeenkomsten. Bijvoorbeeld dat het huidige Israël heeft besloten dat het land het bezit is van één etnisch religieuze groep van joden. Dat elke buitenlander, mits joods, bij binnenkomst op vliegveld Ben-Gurion zo Israëliësch staatsburger kan worden. Terwijl een Palestijn die er geboren is, of van wie de ouders er geboren zijn, geen 'recht op terugkeer' heeft en het zelfs de vraag is of hij of zij wordt toegelaten.

Misschien meer verdiepen?

Ik heb zelf een lange weg afgelegd voordat ik op de mentale plek terecht kwam waar ik me nu bevind. Ik kom uit een familie die tijdens de Duitse bezetting meewerkte aan het in veiligheid brengen van joodse kinderen: het Utrechtse Kindercomité. Mijn moeder bracht op de fiets nog kinderen naar hun nieuwe onderduikadres.

Ik ben niet joods. Maar veel van mijn aangetrouwde familieleden en mijn vrienden zijn dat wel. Ik ben groot geworden met een warm hart voor Israël.

Groot geworden met een warm hart voor Israël

Het leek me zo vanzelfsprekend dat de joden na die onvoorstelbare industriële massamoord recht hadden op een veilige thuishaven. Dat er misschien sprake was geweest van onrecht bij het ontstaan van de joodse staat, ach waar niet?

De omslag kwam toen ik van vrienden te horen kreeg, dat ik me misschien eens wat meer moest verdiepen in het verhaal van de Palestijnen. Ik was toch links en voor gelijkwaardigheid? Toen ik een uitnodiging kreeg van Artsen zonder Grenzen om voor hen een reportage te schrijven, vertrok ik naar Gaza. Dat was in de winter van 1994.

Ik ging de grens bij Erez over en ik was verbijsterd. Ik ontmoette aan de andere kant van de grens een volk dat in een door mensen gemaakte armoede leefde. Mensen die verdreven waren uit wat nu Israël heette. Mensen van wie het bestaansrecht werd ontkend, hun geschiedenis verdonkeremaand.

Historisch onrecht

Wat je eenmaal hebt gezien, kun je nooit meer ontzien. Ik maakte het mijn werk om te begrijpen wat er mis was gegaan. Ik ging er weer heen, en weer, ik werkte er uiteindelijk voor een Palestijnse organisatie voor mensen met een handicap. Dat is nu bijna dertig jaar geleden. Ik heb er lang over gedaan, maar mijn conclusie liegt er inmiddels niet om.

Het is waar, ook Hamas heeft zich op 7 oktober schuldig gemaakt aan een oorlogsmisdaad. Maar de geschiedenis begon niet op die datum en dat mogen we niet vergeten. Mijn conclusie is dat er sprake is van een enorm historisch onrecht, dat een volk is aangedaan dat op geen enkele manier verantwoordelijk was voor wat de joden in Europa hadden ondergaan en waarvan zo weinig mensen overleefden.

Het zionisme, dat eens zo onschuldig klonk, leek een oplossing voor een groot probleem: waar kunnen joden veiligheid vinden? Het bleek in de praktijk een enorme ramp te veroorzaken, de Nakba, de verdrijving van een ander volk. Een ramp die tot op de dag van vandaag duurt, want de Nakba is nog niet af.

De Palestijnen weigeren om te verdwijnen. En na jaren van voornamelijk vreedzaam verzet zijn ze de grens overgetrokken, letterlijk, en hebben ze slachtoffers gemaakt. Waarmee een onmiskenbaar niet overwonnen generatiegewijs doorgegeven joods trauma weer in alle hevigheid opvlamt. Ook in Israël zijn joden dus niet veilig.

Israël is niet de droom geworden van Herzl

Apartheid

Het is niet eenvoudig om binnen deze kluwen van tegenstrijdigheden een eigen mentale plek te vinden. Hoe dan ook is het ongemakkelijk en leidt het tot ongemak in de omgang met andere mensen. Een van de problemen die bijna niet op te lossen zijn, is toe moeten geven dat de slachtoffers van de geschiedenis op hun beurt daders konden worden. Schreef Abel Herzberg niet eens: 'Ons probleem is niet of onze kinderen slachtoffers worden, ons probleem is dat ze geen daders worden'? Hoe kun je trouw blijven aan de volstrekt legitieme wens van joden om veiligheid, en tegelijk oprecht blijven en toegeven dat het op de manier die Israël hanteert, niet en nooit gaat lukken?

Zionisme bleek een enorme ramp te veroorzaken

Niet alleen omdat de verdrijving van de oorspronkelijke bevolking van Palestina een ander volk tot vijanden heeft gemaakt, maar ook omdat een land dat op apartheid

is gebaseerd, de eigen mensen corrumpeert. Het valt moeilijk te ontkennen: Israël is niet de droom geworden van Theodor Herzl. Niet alleen heeft het zelf zijn vijanden geschapen, het heeft ook van het eigen land geen democratie weten te maken waar alle bewoners gelijke rechten hebben, zoals dat hoort in een democratie.

Israël kan alleen op deze voet voortgaan door stelselmatig al het internationale recht te negeren. De lijst van wat eens, bij de onontkoombare afrekening, onder een brede waaier aan oorlogsmisdaden zal vallen, wordt met de dag langer. Wordt het niet tijd dat de vrienden van Israël luid en duidelijk zeggen dat het zo niet langer kan?

Tony Judt (1948-2010), Britse jood, zei in 2003: 'De deprimerende waarheid is dat Israëls huidige gedrag niet alleen slecht is voor Amerika, hoewel dat zonder twijfel waar is. Het is zelfs niet alleen slecht voor Israël zelf, zoals vele Israëli's tegenwoordig zwijgend toegeven. De deprimerende waarheid is dat het huidige Israël slecht is voor de joden.'

Anja Meulenbelt, schrijfster, activiste, politica.

ER KAN NIET GEVLUCHT WORDEN NAAR EGYPTE

Heeft u de oproep van Kairos-Sabeel gezien? De vraag is de petitie te tekenen om een 'Staakt het vuren' te bewerkstelligen, gericht aan onze landelijke PKN om zich uit te spreken over de situatie in Gaza. De situatie is voor de mensen zo ernstig door de voortdurende bombardementen en zonder mogelijkheid - en vaak ook geen wil - om hun eigen land te verlaten. Twee miljoen Palestijnen worden vastgehouden op een stuk grond van tweemaal Texel, 40 x 4 km. En Egypte houdt de grens dicht. Een 'Staakt het vuren' moet het eerste zijn om geweld te stoppen en met elkaar aan tafel te gaan.

18-10-2023: Palestijnen bij de grensovergang Rafah.

Kairos-Sabeel in Nederland is de vriendenstichting van Sabeel-Jerusalem, gelieerd aan de kerk. Er wordt om een geweldloze houding gevraagd, er wordt om een menselijke houding gevraagd.

De taal die gebezigd wordt door de machthebbers vertoont niets van een menselijke oplossing, zie een deel-bericht uit Israël via de 'Wave of Prayer' van Sabeel-Jerusalem van 1 januari 2024:

Nieuws

Israëlische media hebben in de week na kerst gemeld dat Benjamin Netanyahu aandringt op plannen om "vrijwillige migratie" van de Palestijnen in Gaza naar andere landen uit te voeren. Netanyahu maakte deze opmerking tijdens een parlementaire zitting achter gesloten deuren voor zijn regerende wetgevers van de Likud-partij.

Gebed

Eeuwige, God van Maria en Martha, we zijn getuige van onuitsprekelijk kwaad en grote angst voor wat gaat komen. De nachtmerrie van 1948 achtervolgt ons voor altijd. Help ons de rechtvaardige houding en vreedzame inzet voor ons volk, voor de onderdrukten, vol te houden.

Sabeel Jerusalem verspreidt wekelijks de 'Wave of Prayer' als een golf over de wereld. Zij beschrijven nieuwsfeiten gevolgd door een gebed.

Zo zou de houding van de kerk moeten zijn: één van vredelievendheid naar alle mensen. Iedereen heeft recht op een fatsoenlijk bestaan. Niks met muren bouwen en geweld inzetten én alleen de Israëliërs beschermen. Velen zijn erg teleurgesteld over de houding van de landelijke PKN. René de Reuver (scriba PKN) zei na zijn bezoek aan Palestina eind 2022: 'We moeten ons meer met de Palestijnen bemoeien, verbanden aangaan met kerken aldaar en onze houding naar hen veranderen'. Daarvan geeft De Reuver nog steeds geen enkele blijk, terwijl het nu zo broodnodig is!

Ik was erg teleurgesteld in de adventskalender, goed bedoeld, maar zonder enige aandacht voor de Palestijnen. Wel voor Oekraïne. Ook werd er in de kerstboodschap met geen woord over de Gazanen en de mensen op de West Bank gerept.

Gelukkig zijn er nog andere instanties actief om wat te doen voor de Palestijnen, zoals Rotterdam voor Gaza, die regelmatig collecteren in de stad om ondersteuning te kunnen bieden. Of de werkgroep PAIS, die probeert kerken in de regio tot meer aandacht voor de Palestijnse zaak te krijgen. En niet te vergeten Oxfam Novib, PAX en The Rights Forum, die een rechtsprocedure hebben aangespannen om de regering tot andere gedachten te brengen inzake het stopzetten van wapenleveranties aan Israël. Geweld is niet de oplossing!

Geweldloosheid vraagt een actieve houding, zoals ook aartsbisschop Desmond Tutu zei: 'Als je neutraal bent in situaties van onrecht, dan kies je de kant van de

onderdrukker.' Laten wij dus onze vertegenwoordigers aanspreken.

Doe mee aan de oproep aan onze synode.

U kunt de oproep van Kairos-Sabeel aan het bestuur van de landelijke PKN benaderen via deze link:

<https://www.change.org/p/pkn-roep-op-tot-een-staakt-het-vuren?signed=true> .

De situatie is nu nog erger dan bij de geboorte van Jezus toen in de Romeinse tijd met keizer Herodes de kindermoord plaatsvond. Jezus kon met zijn ouders nog vluchten naar Egypte. Nu is ook dat nog onmogelijk geworden en worden ook volwassenen getroffen.

*Henk Willemse, geschreven op 7 januari
in de hoop dat er iets ten goede is veranderd.*

DE DUIF

Op het 'Muurmuseum' in Bethlehem staat een mooi gedicht 'De duif':

Het Muurmuseum is ontstaan op de vroegere drukke Hebron Road, de verbindingsweg tussen Jeruzalem en Bethlehem, die nu afgesloten is met een muur van acht meter hoog. Op die muur zijn borden bevestigd met verhalen van voorvallen over het lijden, maar ook die 'Sumud' geven: moed houden, met een verbindende energie standvastig blijven, het niet laten afweten. Zij die voortdurend lijden zijn blijven zoeken naar elkaar moed geven door samen te komen en dingen met elkaar te doen. Zo is dit museum ontstaan. Ook staat er bijvoorbeeld een afbeelding op van Banksy 'Het meisje met de ballon', zij die wil opstijgen om aan de andere kant van de muur te komen.

Laten we zo ook blijven dromen, als mensen van geloof, hoop en liefde: SUMUD.

Henk Willemse

De duif een verhaal van vier 16 jarige meisjes uit Bethlehem

Er was een kleine jongen die zijn speelgoed vasthield: een duif. Terwijl hij aan het spelen was, kreeg hij een droom. Hij droomde over een andere wereld, waarin hij over zijn speelgoed, hobby's, interesses en dromen mocht praten in plaats van over geweren, bloed en moorden. Een wereld waarin hij mocht rennen en spelen met zijn vrienden. In die wereld was er geen oorlog, waren er geen tanks, geen raketten, geen beschietingen en bombardementen. Een wereld vol vrede.

Een kogel, een kwaadaardige kogel, kwam als een dief in de nacht zijn hart binnen. Hij pakte zijn ziel en dromen af.

De duif zat naast hem, direct naast zijn bewegingsloze lichaam. Maar de duif herinnerde zich de droom van de jongen, hij kwam tot leven en vloog weg. Hij besloot de wereld te vertellen van deze droom. En hij besloot deze droom uit te laten komen.

Hope for the Future

- God is Good and Just
– The arc of the moral universe is long, but it bends toward justice.
- Christ is Risen
– The empty tomb: Friday night last long, but Sunday is coming
- There are good people on both sides
- There are brave courageous people; prophetic voices in the Church
- "Hope is what we do today" (Raheb)

Een van de verhalen op de muur: Hoop is wat we vandaag doen.

SLOTAKKOORD

De Koninklijke Christelijke Oratorium Vereniging Halleluja zou dit jaar 140 jaar bestaan. In al die jaren zijn de mooiste koorwerken van vele componisten uitgevoerd. Met dit ERECONCERT wordt daar nu met veel voldoening op teruggekeken. Helaas is dit concert tevens een AFSCHIEDSCONCERT, omdat het koor na dit concert zal ophouden te bestaan. Veroudering van het koorledenbestand, geen aanwas van jonge zangers, de coronaperiode en mede als gevolg van dit alles financiële problemen, hebben tot dit besluit geleid. Als waardig slot van het koorbestaan wordt een ere-, tevens afscheidsconcert gegeven met enkele prachtige Mozart-werken.

Het concert vindt plaats op **zaterdag 3 februari 2024** in de Fonteinkerk, Terbregsealaan 3, Rotterdam-Hillegersberg. **Aanvang 16.00 uur.**

Meer details over het programma, solisten, begeleiding, kaartverkoop etc. is te vinden op bijgaande flyer. Oud-leden, donateurs, vrienden en bekenden van het koor zullen hopenlijk dit laatste Halleluja-concert niet willen missen.

Dil van der Ploeg

Financiële verantwoording

Verantwoording collecten BM Vier november en december 2023

05-11	Diaconie Oogstdienst	82,20	17-12	Diaconie La Sonrisa Naranja	78,30
	Kerk	32,00		Kerk	56,45
12-11	Diaconie Sint voor Kint	79,50	24-12	Diaconie	46,20
	Kerk	41,30		Kerk	40,00
19-11	Diaconie	48,50	25-12	Diaconie Kinderen in de knel	100,50
	Kerk	40,90		Kerk	57,50
26-11	Diaconie	65,60	31-12	Diaconie Art Therapy	74,50
	Kerk	52,50		Kerk	37,70
03-12	Diaconie Aidsfonds	24,50		Koffiepot	67,00
	Kerk	21,00			
10-12	Diaconie	34,00		Van de BSK geen opgave ontvangen	
	Kerk	41,00			

Mutaties

In verband met privacy zijn deze regels onleesbaar gemaakt. In verband met privacy zijn deze regels onleesbaar gemaakt. In verband met privacy zijn deze regels onleesbaar gemaakt. In verband met privacy zijn deze regels onleesbaar gemaakt. In verband met privacy zijn deze regels onleesbaar gemaakt. In verband met privacy zijn deze regels onleesbaar gemaakt. In verband met privacy zijn deze regels onleesbaar gemaakt. In verband met privacy zijn deze regels onleesbaar gemaakt. In verband met privacy zijn deze regels onleesbaar gemaakt. In verband met privacy zijn deze regels onleesbaar gemaakt. In verband met privacy zijn deze regels onleesbaar gemaakt. In verband met privacy zijn deze regels onleesbaar gemaakt. In verband met privacy zijn deze regels onleesbaar gemaakt. In verband met privacy zijn deze regels onleesbaar gemaakt. In verband met privacy zijn deze regels onleesbaar gemaakt.

Wanneer u verhuist naar het gebied van een andere kerkelijke gemeente en u wilt lid blijven van onze kerk, neemt u dan alstublieft tijdig contact op met het Kerkelijk Bureau om dit goed te regelen.

Dit zijn de antwoorden op vragen van de novemberpuzzel:

1. Waar wordt de in het Midden-Oosten veel gebruikte saus Tahin van gemaakt?
Sesamzaadjes
2. Hoe heet de manier van lopen van een kameel?
Telganger
3. Hoe heet tegenover Wijhe, het dorpje met Middeleeuwse kerk en poppenspelmuseum?
Vorchten
4. In Australië worstelt men al 150 jaar met een enorme dierenplaag. Deze plaag veroorzaakt enorme schade. Over welke dieren hebben we het hier?
Oncontroleerbare konijnenpopulatie
5. Op welk eiland was de apostel Johannes toen hij was verbannen en het boek Openbaring schreef?
Patmos
6. Honderd veertig jaar geleden werd de eerste steen van de Sagrada Familia (basiliek Barcelona) gelegd. Nu zijn er beelden op de vier grote torens geplaatst. Van wie werden er beelden geplaatst?
Matteüs – Marcus – Lucas – Johannes
7. A. In welke kerk kan je de 'Brugse Madonna' van Michelangelo bewonderen?
B. Voor welke christelijke deugd staat het symbool van het anker?
A: O.L.V. kerk in Brugge - museum
B: Symbool van hoop.
8. Hoe wordt de Friese stamboek-koe genoemd die als bronzen beeld in Leeuwarden staat?
Us mem
9. A Cryptisch: Hemels gerecht (9 letters)
B. Cryptisch: Hoe noem je een vis van kostbare stof? (6 letters)
A: Godenmaal
B: Ivoren
10. Cryptisch: Hoe noem je een keurig feest op de tennisclub? (6 letters)
Netbal

Dit zijn de nieuwe vragen:

1. Wat is de oorspronkelijke betekenis van het woord synode?
2. In welke badplaats aan de Noordzee staat de vuurtoren J.C.J van Speijk?
3. Hoe noemt men de eerste violist van een orkest?
4. Schaken: Welk schaakstuk mag je alleen schuin verplaatsen?
5. Cryptisch: Hoe noem je een vrucht voor een oud visvrouwkje? (6)
6. Na een barre tocht bereikte hij op 14 december 1911 als eerste mens de geografische zuidpool. Wat is zijn naam?
7. Welke Nederlandse cabaretier componeerde Missa Sancti Georgii en stond in 2023 op de 61e plaats van de klassieke Top 400?
8. In psalm 104 vers 26 staat: Daar wandelen de schepen en de Leviathan die Gij geformeerd hebt om daarin te spelen. Geef de betekenis van het woord Leviathan.
9. Hij was een Deense dichter, toneelschrijver en Lutherse dominee, bekend vanwege zijn maatschappelijke betrokkenheid en zijn uitgesproken vaderlandsliefde tijdens de tweede wereldoorlog. Wat is zijn naam?
10. Cryptisch. Hoe noem je een borrelnootje voor een bejaarde? (6)

Veel succes allemaal en heb je vragen of suggesties: bel 010-4653252
of mail bertvannamen70@gmail.com

Bert van Namen

februari – maart 2024

04 februari – kleur: groen	BSK BMVier	ds M.J. den Bakker ds K.W. Broos	
11 februari – kleur: groen	BSK BMVier	ds P. de Nooy dhr A. van Endhoven	HA
14 februari – kleur: paars	BSK BMVier	ds K.W. Broos en ds B. Robbertsen	Aswoensdag <i>geen viering</i>
18 februari – kleur: paars	BSK BMVier	dhr A. van Endhoven ds H. IJzerman	1e zondag 40 dgt
25 februari – kleur: paars	BSK BMVier	mw. M. van der Ent dhr J. Prij	2e zondag 40 dgt
03 maart – kleur: paars	BSK BMVier	ds L. Grosheide ds K.W. Broos	3e zondag 40 dgt
10 maart – kleur: paars	BSK BMVier	ds J.L. Falkenburg ds M.J. den Bakker	4e zondag 40 dgt
17 maart – kleur: paars	BSK BMVier	ds K.W. Broos ds H. IJzerman	5e zondag 40 dgt
24 maart – kleur: paars	BSK BMVier	dhr A. van Endhoven dhr J. Prij	6e zondag 40 dgt / Palmпасen
28 maart – kleur: wit	BSK BMVier	ds J.O. Kroesen ds K.W. Broos	Witte donderdag HA HA
29 maart – kleur: paars	BSK BMVier	dhr A. van Endhoven <i>nog onbekend</i>	Goede Vrijdag
30 maart – kleur: wit	BSK BMVier	<i>geen viering</i> ds K.W. Broos	Stille zaterdag
31 maart – kleur: wit	BSK BMVier	ds P. de Nooy ds K.W. Broos	PASEN

De diensten beginnen, tenzij anders aangekondigd, steeds om 10.00 uur.

In de Bergsingelkerk wordt elke zondag voor oppas gezorgd voor kinderen van 0 tot ongeveer 4 jaar.

Wilt u de dienst beluisteren via internet? Zoek dan op <https://www.kerkomroep.nl> Onder het keuzemenu 'Rotterdam' vindt u de uitzendingen van de Bergsingelkerk en BMVier van de afgelopen weken. Of klik op de naam van het betreffende kerkgebouw op de homepage van onze website.

Vieringen Buurtkerk Oude Westen (SINT-MARIASTRAAT 142B)

28 jan.	11.45 uur	Katinka Broos	
4 febr.	11.45 uur	Katinka Broos	
11 febr.	11.30 uur	Katinka Broos	
18 febr.	11.45 uur	Herman IJzerman	
25 febr.	11.30 uur	Taizé viering	
3 maart	11.45 uur	Katinka Broos	
10 maart	11.30 uur	Akke Gerritsen	
17 maart	11.45 uur	Herman IJzerman	
24 maart	11.30 uur	Katinka Broos	
29 maart	19.30 uur	Katinka Broos	Goede Vrijdag
31 maart	11.45 uur	Katinka Broos	

Vieringen Wijkpastoraat Rotterdam West in BMVier:

26 januari	15.00 uur	Katinka Broos	
23 febr.	15.00 uur	Els Schenk	
29 maart	15.00 uur	Herman IJzerman	Goede Vrijdag - Pasen

REDACTIE:

Marijke Enzlin
Tineke de Lege – de Kievit
Cécile de Rijk

KOPIJ INLEVEREN

VOLGEND NUMMER

uiterlijk op:

uiterlijk op:

zondag 3 maart 2024

per e-mail:

**mare@bergsingelkerk-
bmvier.nl**

OVERZICHT INLEVEREN

KOPIJ MARE IN 2024

nr inleveren uitkomen

2 03 maart 24 maart

3 05 mei 26 mei

4 07 juli 28 juli

5 01 sept 22 sep

6 03 nov 24 nov

VORMGEVING EN DRUK

RioPrint Rotterdam BV

www.rioprint.nl

BANKREKENINGEN

NL61 INGB 0000 0188 07

t.n.v. Ger. Kerk te Rotterdam

(Centrum)

NL91 INGB 0000 0640 51

t.n.v. Ger. Kerk te Rotterdam

(Delfshaven)

NL26 INGB 0000 1523 27

t.n.v. Diaconie Ger. Kerk te

Rotterdam

NL35 INGB 0004 7889 59

t.n.v. Ger. Kerk te Rotterdam

(Collectebonnen)

PREDIKANT

mw ds K.W. Broos
Schepenstraat 64c
3039 NL Rotterdam
tel. 06 - 44 09 88 89
e-mail: kwbroos@xs4all.nl

PREDIKANT (ambulant)

mw ds P. de Nooy
Bragastraat 122
2523 HK Den Haag
tel. 06 - 15 13 49 63
e-mail: p.denooy@protestantsekerk.nl

KERKGEBOUWEN

Bergsingelkerk
Bergsingel 150
3037 GM Rotterdam
tel. 010 - 465 70 19

BMVier

Burgemeester Meinezstraat 4
3022 XE Rotterdam
tel. 010 - 476 78 45

KERKELIJK BUREAU

Bergsingel 150
3037 GM Rotterdam
tel. 010 - 466 03 78
e-mail: bureau@
bergsingelkerk-bmvier.nl

**Het Kerkelijk Bureau is
geopend op maandag van
14.30 tot 16.00 uur.**

SCRIBA

mw G. Westera
Bergsingel 35c
3037 GA Rotterdam
Tel. 010-237 34 16
e-mail: scriba@
bergsingelkerk-bmvier.nl

*Christelijke toewijding
in uitvaarten*

OVERLIJDEN MELDEN
010 418 23 33
Dag en nacht bereikbaar

BEL 010 418 23 33 OF KIJK OP WWW.HESS.NL VOOR EEN GRATIS INFORMATIEPAKKET

Rouwcentrum De Meidoorn
Rotterdam-Schiebroek

Rouwcentrum Overschie
Rotterdam-Overschie

Rouwcentrum Hess
Capelle aan den IJssel

Afscheidshuis Hess
Rotterdam-Ommoord

Hess uitvaartzorg

Vertrouwd Familiebedrijf
SINDS 1912

EEN WAARDEVOL AFSCHEID

Een waardevolle uitvaart, een dierbare
herinnering. Met respect voor tradities en
de mogelijkheden van vandaag.

010 – 447 99 00 | vanderspekuitvaart.nl

VAN DER SPEK
UITVAART

maare

Protestantse Kerk

